

Tämä on rinnakkaistallenne.
Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat
saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Brauer, Sanna

Julkaisun nimi: Mikrot, makrot ja merkit : osaamiset repussa työelämään

Julkaisuvuosi: 2021

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Brauer, S. (2021). Mikrot, makrot ja merkit : osaamiset repussa työelämään. Tiedosta: tietoyhteiskunnan kehittäjä, (2), 26-27.

Haettu 10.11.2021 osoitteesta

<https://tieke.fi/tiedosta-2-2021/>

TEKSTI SANNA BRAUER

Mikrot, makrot ja merkit: osaamiset repussa työelämään

Osaamisen tunnistamista ja tunnustamista kehitetään osana parlamentaarista jatkuvan oppimisen uudistusta. Suomalaisilla on jo vankka kokemus osaamisperusteisuudesta koulutuksen reformien myötä, mutta työ ei ole vielä maalissa.

Uusien toimintatapojen kehittäminen, omaksuminen ja jalauttaminen ovat iso askel niin organisaatioille kuin yksittäisille opettajillekin. Neuvontaa ja tukea tarvitsevat myös opiskelijat ja koulutuksen sidosryhmät.

Kehittyvät käsitteet

Micro-credentials, mikrokredentiaalit; pienemmät osaamiskokonaisuudet ja osaamismerkki ovat kaikki esimerkkejä uusista osaamisperusteisuuteen ja jatkuvaan oppimiseen liittyvistä käsitteistä.

”Suomalaiset ovat tarttuneet nopeasti työllistymistä edistävien pienempien osaamiskokonaisuuksien kehittämiseen.”

KUVA P.S.V. REIDO KOIRIKIVI

KT, AMO SANNA BRAUER TOIMII LEHTORINA OAMK, AMMATILISESSA OPETTAJANKOULUTUKSESSA.

Käsitykset siitä, mitä näillä ilmauksilla tarkoitetaan, ovat kansallisesti hajanaisia ja rajaukset määrittävät epäselvästi myös kansainvälisellä tasolla. Keskeistä on, että luomme yhteisiä tapoja tulkita osaamiskuvauksia yhdenmukaisesti eri tilanteissa.

Pienemmät osaamiskokonaisuudet

Euroopan komission alustava määritelmä kuvailee micro-credentiaaleja todisteina oppimistuloksista, jotka oppija on saavuttanut lyhyen oppimiskokemuksen jälkeen. Suomalaiset ovatkin tarttuneet nopeasti pienempien osaamiskokonaisuuksien, työllistymistä edistävän ja jatkuvaa oppimista tukevan koulutustarjonnan, kehittämiseen.

Ammatillisten tutkintojen osat ja avoin ammattikorkeakoulutus ovat hyväksi havaittuja toteutuksia jo tarjolla olevista pienistä osaamiskokonaisuuksista.

Lisää mahdollisuuksia avautuu vapaan sivistystyön kurssivalikoimaan, kun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista kehitetään; tarjonta ei korvaa tutkintokoulutusta, vaan voi lukeutua sisälle tutkintoihin tai täydentää tutkintoon johtavaa koulutusta valmistamisen jälkeen.

Omistajuus omaan osaamiseen

Ehdotettu määritelmä micro-credentiaaleista korostaa oppijan omistajuutta omaan osaamiseensa ja siihen liittyvään dokumentaatioon. Kansainvälisessä tutkimuksessa osaamismerkki kuvataan micro-credentiaaleina, joilla on selkeä tehtävä oppimisprosessin ja oppimistulosten tietorakenteena, jonka pääkäyttäjänä on oppija.

Makromerkien kommunikoidaan osaamis- ja opintokokonaisuuksista. Suomalaisessa kehitystyössä merkkien edut on tunnustettu, ja niitä kuvaillaan tarpeellisiksi, kuin ”kolikon toiseksi puoleksi” suhteessa osaamis- ja opintopisteisiin.

Jatkuvan oppimisen suunnasta onkin tarpeen kehittää paitsi koulutustarjontaa (pienemmät osaamiskokonaisuudet), näistä kertyvien opintosuoritusten rekisterejä (kuten kansallinen Koski-tietovaranto), mutta myös vaihtoehtoisia tapoja kuvailla ja dokumentoida osaamista monipuolisesti.

LUE LISÄÄ:

Andersen, T., Shapiro Futures, H., Nedergaard Larsen, K. (2020). A European approach to micro-credentials. Output of the Micro-credentials higher education consultation group: final report. <https://doi.org/10.2766/30863>

Brauer, S. (2020a). Jatkuva oppimista osaamismerkien tutkinto- ja oppilaitosrajat ylittäen. *Aikuiskasvatus*, 40(4), 351-358. <https://doi.org/10.33336/aik.100546>

Brauer, S. (2021). Towards competence-oriented higher education: a systematic literature review of the different perspectives on successful exit profiles. *Education + Training*. <https://doi.org/10.1108/ET-07-2020-0216>

Brauer, S., Halttunen, T., Hartikainen, A. & Juntunen, E. (2021). Osaamismerkki työelämässä. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisu 27. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202103238026>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2021). Parlamentaarinen jatkuvan oppimisen uudistus. <https://minedu.fi/hanke?tunnus=OKM033:00/2019>

Opetushallitus. (2020). Tutkintojen viitekehykset ja pienet osaamiskokonaisuudet (micro-credentials). Verkko-seminaari 5.10.2020 <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/seminaarin-diat.pdf>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2021). Osaamisen tunnistamisen työryhmä. <https://minedu.fi/hanke?tunnus=OKM044:00/2021>

Valtiovarainministeriö. (2021). Kestävän kasvun ohjelma. <https://vm.fi/kestava-kasvu>

Työelämän tarpeisiin

Muuttuva työelämä, uudet osaamistarpeet ja osaamisen kohtaantoongelmat ovat globaalisti tunnistettu haaste. Alustava eurooppalainen määritelmä micro-credentiaaleista nojaa vahvasti muodolliseen koulutukseen.

Osaamismerkien tunnustetaan ja tunnustetaan kuitenkin työelämän uudistamiselle tärkeää osaamista, sen hankintatavasta riippumatta. Työ- ja elinkeinoministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö ovat asettaneet kestävän kasvun ohjelman toimeenpanoa varten työryhmän, jonka tehtävänä on edistää ja ohjata työpaikoilla ja muualla kuin viralliseen koulutusjärjestelmään kuuluvassa koulutuksessa hankitun osaamisen tunnistamisen työvälineiden ja menetelyjen luomista.

Työryhmä tekee vuoden 2022 loppuun mennessä ehdotuksen muun muassa mahdollisesta tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen laajentamisesta sekä osaamismerkkien ja muiden osaamiskuvausten kehittämisestä. ■